گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۴۷۳۴۶۹
جمعه ۳۱ فروردین ۱۴۰۳ ۱۰:۳۸

به قلم نرگس خان گل زاده سنگرودی؛

شورای امنیت و مداخله بشردوستانه جنگ در غزه

حملات متجاوزانه و ضدبشردوستانه رژیم صهیونیستی در نوار غزه یکی از مسائل و معضلات مهم روابط بین الملل در عصر کنونی می‌باشد که به وجدان بشریت و حیثیت ذاتی انسانی خدشه اساسی وارد کرده است.

«نرگس خان گل زاده سنگرودی» دانشجوی دکتری روابط بین الملل دانشگاه علامه طباطبایی در یادداشتی به عنوان «شورای امنیت و مداخله بشردوستانه جنگ در غزه» به پایگاه خبری گزارش خبر آورده است؛

حملات متجاوزانه و ضدبشردوستانه رژیم صهیونیستی در نوار غزه یکی از مسائل و معضلات مهم روابط بین الملل در عصر کنونی می باشد که به وجدان بشریت و حیثیت ذاتی انسانی خدشه اساسی وارد کرده است.

در واقع گستردگی این حملات و وخامت اوضاع و ژرفای نقض آشکار مبانی حقوق بشری به گونه ای است که مداخلات جدی بشردوستانه را می‎طلبد. ابتدا به این موضوع پرداخته می‎شود که مداخله بشردوستانه چیست و متصدی اجرای آن در بحران غزه چه کشورها و نهادهایی است؟

و این کشورها یا نهادها به چه اقداماتی جهت تحقق حقوق بشر و اعاده صلح و امنیت در این منطقه مبادرت ورزیده؟

تعریفی که از مداخلات بشردوستانه ارائه شده متفاوت است؛ طبق فرهنگ واژگان حقوق بین الملل امروزه مداخله بشردوستانه عبارت است از مداخله زورمدارانه یک کشور در کشور دیگر به منظور حمایت از افرادی که حیات‎ شان در معرض تهدید و رفتارهای غیرانسانی است در اینجا حقوق اساسی بشر و به ویژه حق حیات مورد تاکید است و دایرة‎المعارف حقوق بین ‎الملل نیز مداخله بشردوستانه را این‎گونه تعریف کرده است؛ استفاده از زور توسط یک دولت علیه دولت دیگر به منظور حمایت از جان و آزادی اتباع دولت دیگر که یا نمی‎خواهد یا نمی‎تواند این اقدام را انجام دهد.

در زمینه مداخله بشردوستانه در حقوق بین الملل سنتی کشورها به طور یک جانبه متصدی تحقق مداخلات بشردوستانه بودند که این مهم طبق دکترین حاکمیت و عدم مداخله در امور داخلی کشورها با موانعی رو به رو بود اما دو مورد استثناپذیر بود؛ مداخله در حمایت از اتباع در خارج از کشور و هم‎جنین مداخله بشردوستانه در حمایت از اتباع دولت ‎های دیگر. در حقوق بین الملل معاصر مفهوم مداخله بشردوستانه تحول یافت و دیگر کشورها متصدی اعمال مداخلات بشردوستانه نیستند و امروزه شورای امنیت تنها متصدی مداخلات بشردوستانه می‏باشد

به عبارتی طبق ماده ۳۹ از فصل هفتم منشور سازمان ملل متحد در صورت هرگونه اقدام متجاوزانه یا تهدیدی علیه صلح شورای امنیت می‎تواند مداخله کند. شایان ذکر است که در زمینه مداخله بشردوستانه تنها شورای امنیت حق مداخله دارد و هرگونه اقدام توسط سایر کشورها یا سازمان های بین المللی یا منطقه ایی حتی اگر اخلاق مدارانه قلمداد شود، بر اساس اصل عدم مداخله مورد محکومیت دیوان بین‎المللی دادگستری و سایر مجامع قضایی قرار می‎گیرد به عبارتی ایفای نقش گسترده جهت حفظ صلح و امنیت بین الملل از رهگذر اقدامات قضایی، اقدامات پیش دستانه، قانون‎گذاری و … در صلاحیت انحصاری شورای امنیت سازمان ملل متحد می ‏باشد.

غزه در ماه ‎های اخیر مورد حمله متجاوزانه اسرائیل قرار گرفته به گونه ای که اگر حقوق بشر و اقدامات بشردوستانه سازمان ملل به طور جدی محقق نشود حق حیات تمامی ساکنین این منطقه مورد تهدید جدی قرار می‎گیرد.

در خصوص بحران غزه پس از ماه ها جنگ، ۱۰عضو غیردائم شورای امنیت قطعنامه آتش بس را تنظیم کردند که همه اعضا دائم شورای امنیت آن را تایید کردند و ایالات متحده آمریکا نیز پس از وتو کردن سه قطعنامه گذشته، این بار رای ممتنع داد و در نهایت این قطعنامه به تصویب رسید.

قطعنامه فوق‎الذکر خواستار آتش بس فوری بین اسرائیل و گروه فلسطینی حماس در غزه و آزادی فوری و بی‎قید و شرط اسرا و در نهایت آتش بس پایدار شده است. آنتونیو گوترش –دبیرکل سازمان ملل متحد- نیز اظهار داشت که شورای امنیت قطعنامه ایی در مورد غزه که خواستار آتش بس فوری و آزادی بی‎قید و شرط گروگان‎ها را تصویب کرده است و تصریح کرد که قطعنامه مذکور باید اجرا شود و عدم اجرای آن نا بخشودنی است. لیندا توماس گرینفیلد –نماینده ایالات متحده آمریکا در سازمان ملل- اظهار داشت که با همه بخش‎ها قطعنامه موافق نبوده‎اند و به همین دلیل به آن رای ممتنع داده اند

وی هم‎چنین مدعی شد که حماس دلیل تاخیر در تصویب قطعنامه آتش بس است چرا که اگر ماه‎ها پیش اسرا را آزاد می‏کرد، آتش بس زودتر تصویب می شد. به جز موضع حمایتی و جانبدارانه آمریکا از اسرائیل، سایر کشورها به صراحت به لزوم اجرا شدن قطعنامه و ضرورت پایبندی به اصول حقوق بشردوستانه تاکید کردند.

آنچه در مورد روال مداخله بشردوستانه توسط شورا امنیت صادق است شامل این مهم می‎شود که ابتدا صدور قطعنامه و دستور آتش بس و سایر

شیوه‎های دیپلماتیک در دستور کار قرار می‎گیرد و اگر این اقدامات مکفی نباشد – مانند بحران‎های سومالی، رواندا، بوسنی و هرزگوین- آنگاه شورای امنیت نیروهای حافظ صلح را روانه می‏ کند تا ضمن توقف خشونت، صلح و امنیت را اعاده نمایند و صرفا به این هدف بشردوستانه و نه اقداماتی فراتر از آن مبادرت ورزند. ایتالیا و شماری از سایر کشورها عضو سازمان ملل خواستار روانه کردند نیروهای حافظ صلح به نوارغزه بوده ‎اند.

در نهایت در صورت ادامه بحران و تجاوزات در غزه سناریو احتمالی شورای امنیت روانه کرن نیروهای حافظ صلح به این منطقه جهت اعاده صلح و تحقق اصول بشردوستانه خواهد بود چرا که جامعه بین الملل به درستی این نقض فاحش حقوق بشر را درک کرده و نسبت به آن واکنش جدی نشان خواهد داد.